

สรุปการรับฟังความคิดเห็นพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

	มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
๔	“แร่”	<p>๑. ปัญหาการดูแลตามใบอนุญาตดูแลในพื้นที่ทับซ้อนกัน และไม่ใช้เพียงการดูแลเท่านั้นแต่ในบางกรณีเป็นกรวดกรณีของกรวดนี้สามารถขออนุญาตขุดหาแร่รายย่อยได้หรือไม่ จึงเห็นควรกำหนดให้การขุดหาแร่รายย่อยมีความชัดเจนมากกว่านี้เพื่อไม่ให้สับสนกับการดูแล</p> <p>๒. ควรออกประกาศกำหนดนิยามหรือลักษณะของหิน ดิน หรือทรายตามกฎกระทรวงให้ชัดเจน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น</p>
	<p><u>อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง</u> กฎกระทรวงกำหนดหินเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓</p>	<p>ดินมาร์ลมีคำนิยามที่ชัดเจน แต่เนื่องจากชาวบ้านไม่ทราบจึงนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้เกิดปัญหาในการออกใบอนุญาตที่ทับซ้อน จึงอยากให้ กพร. ออกแนวทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น</p>
	“น้ำเกลือใต้ดิน”	<p>เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลกรณีน้ำเกลือใต้ดิน กพร. ควรกำหนดความเข้มข้นของเกลือให้ชัดเจน</p>
	“พื้นที่เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ”	<p>เห็นควรยกเลิก “พื้นที่เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ” ตามมาตรา ๑๗ วรรคสี่ แล้วกำหนดพื้นที่ในเชิงส่งเสริมการสำรวจและพัฒนาแหล่งแร่ในเขตทหาร พร้อมทั้งควรแยกพื้นที่เขตความปลอดภัยและพื้นที่เขตความมั่นคงแห่งชาติออกมาให้ชัดเจน ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมานั้นหากเป็นกรณีพื้นที่เขตความมั่นคงแห่งชาติจะห้ามทำเหมืองเด็ดขาด</p>
	“ขุดหาแร่รายย่อย”	<p>เห็นควรให้เพิ่มแรงม้าเป็นไม่เกิน ๗๐ แรงม้า</p>
	“แต่งแร่”	<p>๑. กรณีการนำแร่หลายชนิดมาบดรวมกันน่าจะเป็นวัตถุดิบตัวใหม่ และไม่น่าเป็นแร่ จึงควรกำหนดนิยามในส่วนนี้ให้ชัดเจน</p> <p>๒. ปัจจุบันผู้ประกอบการนำแร่บอลเคลย์มาผสมกับสารอื่น ๆ ได้สารใหม่ กรณีนี้เป็นการแต่งแร่หรือไม่ เนื่องจาก รวอ. ยังไม่มีการประกาศประเภทสารใหม่</p>
	“โลหกรรม”	<p>หากจะนำวิธีไซเคิลด้วยให้กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงด้วย สำหรับแร่ควอตซ์ ให้กำหนดชนิดแร่ดังกล่าวโดยอ้างอิงตามตารางธาตุเพื่อระบุชนิดแร่ให้แน่ชัด</p>
	“มูลดินทราย”	<p>เห็นควรเพิ่มเติมว่าให้หมายความรวมถึง มูลดินทรายที่ได้จากกระบวนการแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมด้วย</p>

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
๗	เห็นควรกำหนดให้มีระบบกลไกการตรวจสอบติดตาม กำกับดูแล ความโปร่งใสของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับเงินและการนำเงินผลประโยชน์ที่จัดสรรไปยังท้องถิ่นสู่ชุมชนไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ มุ่งเน้นให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกิจกรรมการทำเหมือง ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ภายใต้กรอบของกฎหมาย
๘	ควรเพิ่มสัดส่วนกรรมการที่มาจากภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑๗	<p>๑. ประเด็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม ควรต้องมีศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด รอบคอบ ชัดเจน โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการอนุญาตของภาครัฐและผู้ประกอบการ</p> <p>แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะให้ความเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะอธิบายความหมายเพื่อให้ความชัดเจนและเข้าใจตรงกัน โดยอธิบายไว้ในเอกสารแนบท้ายแผนแม่บท แต่การกระทำดังกล่าว ก็ไม่สามารถใช้เป็นข้อมูลที่จะเกิดการยอมรับกับทุกฝ่ายได้ โดยเฉพาะฝ่ายที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับข้อกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำซึ่งมีการศึกษาวิจัยมีข้อมูลในทางวิชาการที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย</p> <p>๒. ประเด็นการกำหนดเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง (ข้อมูลในชั้นการจัดทำแผนแม่บท ฉบับที่ ๒) ผู้ประกอบการมีข้อกังวลเรื่องความชัดเจนช่วงรอยต่อกรณีที่ได้มีการขออนุญาตอาชญาบัตรสำรวจแร่ ถ้าได้มีการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรนั้นแล้ว ปรากฏว่ามีแร่เพียงพอที่จะขอประทานบัตรได้จะมีความต่อเนื่องไปถึงการยื่นคำขอประทานบัตรได้อย่างไร</p> <p>๓. พื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองตามแผนแม่บทฉบับแรก และ ครม. ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว หากต่อมาประทานบัตรสิ้นอายุ แต่ยังมีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์ควรจะมีการขออนุญาตต่อไปได้ รวมถึงกรณีเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำซึ่ง ครม. ได้มีการผ่อนผันแล้ว ถ้าจะทำต่อไปควรที่จะดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องนำเข้า ครม. อีก เพื่อเป็นการลดขั้นตอน</p> <p>๔. มาตรา ๑๗ นิยามคำว่าแหล่งน้ำซับซึม ควรตัดนิยามคำนี้ออกไป เพราะว่าการอนุญาตในพื้นที่อนุรักษ์ เมื่อไม่เข้าพื้นที่อนุรักษ์ก็ต้องเข้าพื้นที่ ๑A เข้ากรม. อยู่แล้ว หากตัดนิยามนี้ได้ ยากให้ตัดคำว่า “เขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง” ด้วย</p> <p>๕. ประเด็นเรื่องแผนแม่บท กรณีของพื้นที่ภาคอีสานซึ่งมีปริมาณหินน้อย ปัจจุบันจังหวัดที่มีหินมากที่สุดคือจังหวัดสุรินทร์ ผู้ประกอบการในพื้นที่ภาคอีสานมีความกังวลว่า หากไม่มีหินจะกระทบจังหวัดใกล้เคียง เช่น ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ มุกดาหาร เป็นต้น กรณีดังกล่าวจะมีข้อยกเว้นให้ทำเหมืองเป็นการเฉพาะพื้นที่เมื่อมีเหตุจำเป็น โดยไม่ต้องทำเหมืองในเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง ได้หรือไม่</p>

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
	๖. ประเด็นการจัดสรรผลประโยชน์ให้ท้องถิ่น เห็นควรให้มีกระบวนการติดตามตรวจสอบ และแต่ละท้องถิ่นควรกำหนดกรอบการใช้เงินให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเงินค่าภาคหลวงแร่ เงินบำรุงพิเศษ และเงินผลประโยชน์พิเศษ
๑๙	๑. เห็นควรแก้ไขให้มีการยกเว้นกรณีที่ดินมีกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด ซึ่งอาจจะขอประทานบัตรได้เลยทุกชนิดแร่ ๒. เห็นด้วยกับกรณีตาม ๑. แต่หากแก้ไขในมาตรา ๑๙ นี้ จะเป็นการยุ่งยาก เห็นควรกำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่หรือในประเภทเหมือง
๒๑	<u>เสนอปรับแก้ความในวรรคสาม</u> ประกาศตามวรรคสอง อย่างน้อยต้องกำหนดหลักเกณฑ์การประมูลให้มีการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม สัดส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนหรือการแบ่งปันผลผลิตแก่รัฐ และสัดส่วนที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกับเขตพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับ <u>เขตพื้นที่การทำเหมือง</u> ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย โดยต้องพิจารณากำหนดให้เหมาะสมตามชนิดของแหล่งแร่ที่จะนำมาประมูล
๒๓	๑. มีประเด็นปัญหาเรื่องสัดส่วนของคณะกรรมการที่มาจากภาคเอกชนในทำนองเดียวกับคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ ๒. ในทางปฏิบัติที่ผ่านมายังมีปัญหาต่อไปว่า ผู้แทนที่มาจากองค์กรเอกชนและผู้แทนจากองค์กรชุมชนจะมีข้อกังวลเกี่ยวกับอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการอนุญาตประทานบัตรในพื้นที่ของตนเอง โดยมีข้อวิตกกังวลว่าหากมีปัญหาร้องเรียนภายหลังการอนุญาต ตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการอนุญาตนั้นด้วย
๒๘	๑. เห็นควรปรับแก้กฎกระทรวงในประเด็นที่บุคคลหนึ่งซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดหนึ่งแล้วจะเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในอีกจังหวัดหนึ่งไม่ได้ ๒. ปัญหาที่เกิดขึ้นคือผู้แทนองค์กรเอกชนในต่างจังหวัดยังหาไม่ได้เลย โดยเฉพาะผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านสุขภาพมีการรับสมัครหลายรอบแล้ว ทำให้ไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการแร่จังหวัดได้ จะแก้ปัญหอย่างไร ๓. กรณีตาม ๒. มีปัญหาที่กระบวนการได้มา มีการเป็นกรรมการคนเดียวในหลายจังหวัด ทางแก้มองว่าควรมีการออกอนุบัญญัติกำหนดให้กรรมการสามารถดำรงตำแหน่งหลายจังหวัดได้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนกรรมการ

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
๓๕	๑. เห็นควรเพิ่มข้อความ “เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตร...” อะไรก็ว่าไปได้หรือไม่ เพราะมีตรงไหนเขียนว่าให้ยื่นคำขอทับได้ กรณีประทานบัตรยังไม่สิ้น ควรเพิ่มวรรคสามหรือ (๓) ๒. เห็นควรกำหนดระบุให้ชัดว่า “ไม่ให้ยินยอมตัวเอง”
๔๑	๑. กรณีใบเสร็จรับเงินที่ออกโดยท้องถิ่น ซึ่งท้องถิ่นเป็นแค่ทางผ่านเงินเฉย ๆ เป็นกระบวนการที่จำเป็นหรือไม่ ๒. การบันทึกปากคำกำนัน ในระเบียบไม่ควรกำหนด เนื่องจากเป็นการเพิ่มภาระขั้นตอนให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่
๔๔	การจัดทำรายงานผลการดำเนินการและสำรวจ ทั้งตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๐ ซึ่งมีกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตไม่สามารถเข้าทำการสำรวจในบางพื้นที่ได้ เช่น ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสำรวจแร่ในพื้นที่ป่าไม้ เป็นต้น จึงไม่อาจรายงานผลการดำเนินการตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ซึ่งหากควรจะมีปรับปรุงแก้ไขให้มีข้อยกเว้นด้วยเหตุมีข้อขัดข้องทางกฎหมาย หรือข้อขัดข้องที่เป็นเหตุสุดวิสัยทำให้ผู้ได้รับอนุญาตไม่สามารถรายงานได้
๕๒	ประเด็นตามวรรคสาม นอกจากกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอแล้ว ควรจะกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ขอไว้ด้วย
๕๔	๑. มีประเด็นเรื่อง การขอประทานบัตรในพื้นที่ของรัฐ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ยื่นหลักฐานการขออนุญาตในพื้นที่นำมาแสดง พร้อมกับการยื่นคำขอ แต่ปัญหาในทางปฏิบัติหน่วยงานเจ้าของพื้นที่จะไม่รับคำขอถ้าไม่มีหลักฐานการอนุญาตก่อน ๒. หลักฐานการยื่นคำขอค่อนข้างขัดกัน ใน (๒) และ (๔) รวมถึงการขออนุญาตตามกฎหมายอื่น ต้องมีการอนุญาตตามกฎหมายแรมมาก่อน กล่าวคือ การยื่นของป่าไม้ จะมาทำรายการยื่นคำขอประทานบัตร เพราะป่าไม้จะไม่ออกเอกสารให้ หากไม่มีเอกสารของกฎหมายอื่นรองรับ เห็นควรแก้ (๔) เป็น “เว้นแต่” หรือแก้วรรคสอง ตัดคำว่า “พร้อมคำขอ” ๓. เสนอปรับแก้ความในวรรคสาม การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๓) ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกับเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันเป็นเขตพื้นที่การทำเหมือง ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย
๕๖	ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย : ปัญหาการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่การทำเหมืองในการบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมา ชาวบ้านซึ่งมีที่ทำกินในพื้นที่ที่ยื่นคำขอประทานบัตรแต่ได้รับผลกระทบจากการอนุญาต เช่น ทำการเกษตร

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
	ในพื้นที่นั้น แต่ไม่ได้มีทะเบียนบ้านในพื้นที่นั้น จะถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่ (ซึ่งอาจต้องไปแก้ไขอนุบัญญัติซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๖ ข้อ ๕ (๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการอนุญาตให้ทำเหมือง
<p>อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none">● ประกาศ อก. เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๖๑● ประกาศ อก. เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และค่าใช้จ่ายในการทำประชาคมติการขอประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๖๑	<p>มี ๒ ประเด็น คือ</p> <ol style="list-style-type: none">๑. ในเรื่องรับฟังความคิดเห็น ประกาศไม่ได้กำหนดให้อธิบดีหรือ จรท. วินิจฉัยภายในกี่วัน จึงอยากให้กำหนดระยะเวลาในการวินิจฉัยไปด้วย ดังนั้น จึงควรแก้อนุบัญญัติคู่กับตัวพระราชบัญญัติแร่๒. ในเรื่องแบบคำขอการขอประทานบัตร ประกาศ อก. กำหนดระยะเวลาประกาศ ๓๐ วัน การจัดรับฟังความคิดเห็นไม่ควรกำหนดระยะเวลาไว้ ซึ่งบางกรณีสามารถจัดทำได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้พบ.มีความคล่องตัว หรือกำหนดไว้ให้จัดรับฟังความคิดเห็นภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รายงานลักษณะธรณีวิทยาหรือแผนผังโครงการทำเหมืองผ่านความเห็นชอบแล้ว (แก้ไข ๕ วรรคสอง)๓. การรับฟังความคิดเห็น เห็นควรกำหนดระยะเวลาการวินิจฉัยของอธิบดี หรือเพิ่มหลักเกณฑ์ให้รอการทำแผนผังหรือลักษณะทางธรณี แล้วจัดรับฟังความคิดเห็น หากยังมีข้อคัดค้านให้จัดประชาคมติ โดยอยากให้กำหนดแนวทางในการรับฟังความคิดเห็นให้ชัดเจน
<p>๕๘</p>	มีประเด็นเรื่องการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำนองเดียวกับชั้นการยื่นคำขอประทานบัตร
<p>อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none">● ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอต่ออายุประทานบัตรและการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๖๑● ประกาศ กพร. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำรายงานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการพิจารณา	<ol style="list-style-type: none">๑. เห็นประเด็นว่า เห็นควรแก้ ข้อ ๔ (๑),(๒) ในเรื่องหลักฐานการยื่นขอเข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายอื่น กล่าวคือ กฎหมายอื่นไม่สามารถยื่นขอเข้าทำประโยชน์ก่อนได้ที่จะมีสิทธิตามคำขอตามกฎหมายว่าด้วยแร่๒. มีกรณีการต่ออายุประทานบัตร ในข้อ ๖(๒) กรณีเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ กำหนดให้ต้องทำรายงานธรณี รายงานสิ่งแวดล้อม รายงาน EIA หรือรายงาน EHIA ซึ่งกรณีการต่ออายุประทานบัตร ต้องมีแผนผังรายการทำเหมือง มีการออกแบบแผนผังโดยมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการที่แตกต่างไปจากใน รายงาน EIA และเข้าข่ายการจัดทำการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ ให้ชชก.พิจารณาเห็นชอบ แต่ในตัวกฎหมายนี้คือ (๒) ไม่ได้ระบุชื่อของรายงานการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการในรายงาน EIA ไว้ จึงเห็นควรเพิ่มรายงานการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ ตาม ข้อ ๖ (๒.๓) ให้ชัดเจน และให้นำข้อความดังกล่าวมาแทน (๒.๒)

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
อนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร พ.ศ. ๒๕๖๒	
๖๐	<p>๑. คำว่า “คนเดียว” ควรปรับแก้หรือไม่</p> <p>๒. มาตรา ๖๐ วรรคสอง มีประเด็นที่ว่า ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ คือ ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรไม่สามารถไปร่วมกับผู้ถือประทานบัตรได้ ทำให้เกิดประเด็นมีการขึ้นศาลกัน ในความเห็นถ้าเพิ่มเป็น “กรณีผู้ถือประทานบัตรหรือผู้ยื่นคำขอประทานบัตร...” จะเหมาะสม เพราะตามวรรคสองนี้ ตีความว่า ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรรายไหนก็แล้วแต่ ไม่สามารถออกแบบแผนผังโครงการทำเหมืองร่วมกับผู้ถือประทานบัตรได้ เพราะตามนัยยะวรรคนี้ กำหนดไว้อย่างเดียวว่า ผู้ถือประทานบัตรเท่านั้นที่อาจร่วมกันได้</p>
๖๒	<p>๑. มาตรา ๖๒ สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none">(๑) ผู้ถือประทานบัตรตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล(๒) ผู้ถือประทานบัตรเป็นบุคคลล้มละลาย(๓) ผู้ถือประทานบัตรขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง(๔) ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร(๕) เมื่อผู้ถือประทานบัตรไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตประทานบัตร หรือเขตเหมืองแร่ต่อไปโดยคำสั่งของศาลหรือคำพิพากษาถึงที่สุด ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนพื้นที่ที่เจ้าของที่ดิน ไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อนุญาตนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม(๖) สิ้นอายุตามที่กำหนดไว้ในประทานบัตร(๗) ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง
๖๓	<p>๑. มาตรา ๖๓ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลง หากมีแร่คงเหลืออยู่ในเขตเหมืองแร่และผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทไม่ยื่นขออนุญาตครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน</p> <p><u>แร่คงเหลือตามวรรคหนึ่ง ให้หมายรวมถึงแร่ที่อยู่ในความควบคุมและไม่อยู่ในความควบคุมตามมาตรา ๙๘ ที่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ครบถ้วนแล้วหรือยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่มาก่อน</u></p>

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
	<p>แร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจนำออกขาย</p> <p>หากปรากฏว่าราคาของแร่ที่จะขายตามวรรคหนึ่งนั้นต่ำเกินไป อธิบดีมีอำนาจให้ดำเนินการ ปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่ดังกล่าวเพื่อให้มีราคาเพิ่มขึ้นและคุ้มค่าง่อนขาย ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่าย ในการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่จากเงินที่ได้จากการขายแร่</p> <p>ในกรณีไม่มีผู้ซื้อแร่ตามวรรคสองหรือแร่ที่มีราคา ไม่คุ้มค่าต่อค่าใช้จ่ายในการขาย อธิบดีอาจสั่ง ให้นำแร่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่าย ออกจาก สารบของทางราชการ</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการ ตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ให้เป็นไป ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด</p> <p>ผู้ซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจออกใบอนุญาตครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อประสงค์จะขายให้ขออนุญาตขนแร่และขายแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง</p> <p>๒. แร่ที่ขออนุญาตครอบครอง ตอนเวลาที่ขออนุญาตครอบครองไปแล้ว ในแนวทางปฏิบัติในการมีแร่ครอบครองที่ออกมาใหม่ เดือน ๕.ค. ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ทั้งหมด ตั้งแต่วันที่รับใบอนุญาต ไม่ทราบว่าเป็นการบังคับตามมาตราใด อนุบัญญัติใด หรือเป็นเพียงแนวปฏิบัติ หากแก้ไขได้เพื่อช่วยผู้ประกอบการ เพราะเงินที่ต้องจ่ายทีเดียวเป็นก้อนในครั้งเดียว สามารถช่วยผู้ประกอบการในการจัดการเฉลี่ยในธุรกิจของเขาได้</p>
๖๖	<p>๑. เสนอปรับแก้ไขในวรรคสาม</p> <p>ก่อนการเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง <u>เพื่อผลิตแร่</u> ผู้ถือประทานบัตรต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้ว ให้ดำเนินการทำเหมืองได้</p> <p>สำหรับอนุบัญญัติมีประเด็นข้อสังเกต เกี่ยวกับประกาศ กพร. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเหตุขัดข้องในการเปิดการทำเหมือง การหยุดการทำเหมือง ระยะเวลา การตรวจสอบ การขออนุญาตหยุดการทำเหมือง และการขออนุญาตเปิดการทำเหมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๕ ซึ่งกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรได้รับอนุญาตให้หยุดการทำเหมืองแล้ว แต่ยังคงต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตร</p> <p>ในทางปฏิบัติ กรณีเหมืองประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ เป็นเหมืองที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากนัก เพราะฉะนั้น หากได้รับอนุญาตให้หยุดการทำเหมือง เห็นควรกำหนดยกเว้นให้ไม่ต้องมีการรายงานหรือติดตามทางด้านสิ่งแวดล้อม แต่สำหรับ</p>

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
	<p>เหมืองประเภทที่ ๓ ซึ่งเป็นเหมืองที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างสูง อาจจะทำให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตรอยู่ แต่จะเป็นการติดตามเรื่องใดบ้างควรให้เป็น ดุลพินิจของ กพร. ในฐานะหน่วยงานผู้กำกับดูแล</p> <p>๒. มี ๒ ประเด็น คือ</p> <p>๒.๑ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ทำงานทั้งกฎหมายแร่และกฎหมายโรงงาน เฉพาะกฎหมายโรงงาน เราแจ้งการประกอบกิจการ คือมันไม่ต้องมีการอนุญาต พอกฎหมายบอกให้แจ้งประกอบกิจการโรงงานไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน คือพอ ๑๕ วันมันก็มีผลโดยผล ของกฎหมายไปแล้ว แต่กฎหมายเราบอกให้แจ้งและให้อนุญาต ถ้าจะอนุญาตทีหลังแล้วจะให้แจ้งทำไม มันก็ไม่มีประโยชน์ เว้นแต่จะให้แยกเป็น ๒ วรรค หรือเป็น ๒ กรณี</p> <p>๒.๒ มีประเด็นบางพื้นที่ ซึ่งแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน กำหนดวันด้วยซ้ำว่าจะเปิดการวันไหน แต่อำนาจการตรวจสอบ ให้ความเห็นไปอยู่ที่ สรช. ซึ่ง สรช. มาหลังจากนั้นอีก ๑-๒ เดือน แล้วผลของกฎหมาย มันคืออะไร หากแก้เป็นอนุบัญญัติ จะง่ายกว่านี้</p> <p>๓. ประเด็นในเรื่องการเปิดการทำเหมืองในส่วนของการตรวจสอบ มองว่าในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ถือสิทธิในการควบคุมสัญญา สัมปทาน การดำเนินการควรได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนถึงจะได้รับการอนุญาต ส่วนประเด็นการเตรียมการ ต้องมาขออนุญาตหรือไม่นั้น แต่เดิมเคยมีการตีความว่า การผลิตแร่ถึงต้องมีการขออนุญาตเปิดการ เรื่องนี้ไปผูกกับ พ.ร.บ.อำนาจ ความสะดวกๆ มีการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรเลยว่าจะต้องได้รับอนุญาต หรือได้รับอนุญาตมี ไข่วัตถุระเบิดหรือใบอนุญาตให้ ใช้พื้นที่ เป็นต้น ในฐานะวิศวกรจึงมีความเห็นเสนอต่อ จรท. เปิดการทำเหมืองได้ จึงเป็นมุมมองของผู้ตรวจสอบ</p>
๖๘	<p>๑. มี ๒ ประเด็น คือ</p> <p>๑.๑ ใน (๑) ที่กำหนดเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตร ซึ่งในเรื่องของ EIA ถ้าไม่ปฏิบัติตาม EIA เจ้าของอำนาจ คือ สผ. ซึ่งเป็นคนดำเนินคดี ดังนั้น เมื่อไม่ส่งรายงานตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม เจ้าพนักงานของเราก็ต้องดำเนินคดีกับ ผู้ประกอบการด้วยใช่หรือไม่ ทำให้เป็นการดำเนินคดีซ้ำซ้อนกับ ๒ หน่วยงานหรือไม่</p> <p>๑.๒ ใน (๓) กรณีทางน้ำสาธารณะนิยามมันกว้าง จึงควรกำหนดเพิ่มเติมนิยามเป็น “ทางน้ำสาธารณะที่ขึ้นทะเบียน” เพื่อเป็นการเฉพาะเจาะจง</p>

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
	<p>๒. การขออนุญาตปิดกั้นทางสาธารณะ มีกรณีที่เอกชนขออนุญาตปิดกั้นและทำลายแล้วไปขออนุญาตตามมาตรา ๙ เป็นอำนาจอนุญาตของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมที่ดิน ส่วนมาตรา ๑๒ เป็นการขอเพิกถอนสาธารณะ เพราะมาตรา ๙ จะมีการกำหนดเงื่อนไขให้ขุดลึกได้ไม่เกิน ๑๕ เมตร โดยไม่ต้องถมกลับ ให้ปรับรักษาสภาพเดิม ให้ใกล้เคียงของเดิมที่สุด แต่หากขอตามมาตรา ๑๒ ประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อทำลายสภาพที่ดินต้องให้ รมต.มหาดไทย อนุญาต คือเพิกถอนสาธารณะ</p> <p>๓. เห็นควรคง (๕) ไว้เช่นเดิม และมีประเด็นว่า หากขนออกไปเพื่อบริจาคให้กับชุมชน เพื่อสาธารณะประโยชน์ หรือเหมือนทำ CSR กับชุมชน กรณีถ้าเอาหน้าดินออกไปช่วยชาวบ้านโดยรอบ อาจกำหนดข้อยกเว้นว่า “เว้นแต่ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด”</p> <p>๔. การวางหลักประกันควรกำหนดให้มีการวางเงินสดได้ และอาจกำหนดหลักเกณฑ์การผ่อนชำระให้นานขึ้น โดยอาจกำหนดให้ประธานบัตรที่มีอายุไม่เกิน ๑๐ ปี ให้ผ่อนชำระได้ไม่เกิน ๗ งวด หากประธานบัตรใดมีอายุเกิน ๑๐ ปี ขึ้นไป ก็อาจกำหนดระยะเวลาให้นานขึ้น</p> <p>๕. มีประเด็นเรื่องค่าธรรมเนียมหนังสือค้ำประกันค่อนข้างสูง</p> <p>๖. การวางหลักประกันเป็นเงินสดจะเกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ ในการจัดการเรื่องดอกเบี้ย ซึ่งจะต้องคืนให้แก่ผู้ใด</p> <p>๗. เมื่อมีการจ่ายเงินสด เงินจะเก็บที่สำนักงานคลังจังหวัด ซึ่งจะไม่มียอดดอกเบี้ยเกิดขึ้น และการชำระเงินของผู้ประกอบการจะมีใบเสร็จรับเงินที่มีทะเบียนทางด้านการเงินคุมไว้แล้ว</p>
๖๙	ภาครัฐยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่มากพอ ควรให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ที่ขอประธานบัตรให้เพียงพอ ลงไปถึงนักเรียน ให้รู้ถึงความจำเป็นต้องมีการทำเหมือง และควรเพิ่มการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างการรับรู้
๗๑	การโอนมรดก มีประเด็นเกี่ยวกับกรมป่าไม้และการรับช่วงมาเกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้ถือประธานบัตรตาย ก่อนตายมีการให้รับช่วง ๒ ราย ซึ่งการรับช่วงตามกฎหมายของป่าไม้ เจ้าของเดิมต้องยกเลิกใบอนุญาตป่าไม้แล้วให้ผู้รับช่วงไปขออนุญาตป่าไม้ แต่ระเบียบของ กพร. กำหนดว่า ผู้รับโอนต้องเป็นผู้มีสิทธิทำเหมือง ซึ่งหมายความว่า ต้องมีคำขอใบอนุญาตของผู้รับโอน คือ ทายาทขออนุญาตใช้พื้นที่ป่า ซึ่งป่าไม้อนุญาตไม่ได้ เพราะอนุญาตให้ผู้รับช่วงไปแล้ว ซึ่งประเด็นนี้ควรแก้ไขข้อ ๕ (๒) ของประกาศ ออก.

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
	กรณีมีการอนุญาตให้รับช่วงการทำเหมือง ให้นำใบอนุญาตการรับช่วงยื่นเป็นเอกสารประกอบการขอโอนของทายาท
๗๕	คำว่า “...ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” คือ กรณีที่ค้ำสิทธิประทานบัตรไปแล้ว กรมจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้นภายในกี่วัน มีกำหนดหรือไม่ กล่าวคือ เมื่อค้ำสิทธิประทานบัตรไปแล้ว การจะนำประทานบัตรแปลงนั้นเพื่อให้รายอื่นเข้ามาสวมสิทธิ กรมต้องดำเนินการภายในกี่วัน
๙๗	<p>๑. แนวปฏิบัติเรื่องครอบครองแร่ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเรื่องค่าภาคหลวง โดยให้เจ้าหน้าที่เก็บค่าภาคหลวงครบเต็มจำนวน เนื่องจากสามารถคำนวณจากกองแร่ได้ทันที รวมถึงเป็นการยืนยันการออกใบอนุญาตว่า กองแร่ดังกล่าวมีจำนวนที่ชัดเจนจริงเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล รวมถึงเป็นการปิดช่องว่างของข้อกฎหมายระหว่างประทานบัตรและใบครอบครองแร่</p> <p>๒. ประเด็นเรื่องใบครอบครองแร่ มีกรณีที่ปัจจุบันครอบครองแร่ ๘ หมื่นตัน เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วมีแร่ ๙ หมื่นตัน แสดงว่าใช้แร่เพียง ๑ หมื่นตันเท่านั้นเอง จึงเห็นว่ากรณีการครอบครองควรมีการอนุญาตให้ครอบครองในระยะเวลาเท่าที่จำเป็น</p>
๑๐๑	มาตรา ๑๐๑ วรรคสอง เกี่ยวกับการรายงานผู้ใช้แร่ว่าครอบคลุมถึงแค่ไหน อยากรู้ยกเลิกคำนิยาม “ผู้ใช้แร่” หรือกำหนดนิยามให้ชัดเจน เพราะถ้าไม่รายงานมันจะเป็นความผิด
๑๐๔	มาตรา ๑๐๔ วรรคสอง ตรงส่วนความในวรรคหนึ่ง (๑) มีให้ใช้บังคับ ให้เพิ่มข้อความเป็น “ทั้งแร่นำเข้าและแร่ส่งออก”
๑๐๖	<p>๑. แนวทางปฏิบัติแนบท้ายประกาศ กพร. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขแจ้งเริ่มการแต่งแร่ ชัดกับคำสั่ง กพร. ที่ ๑๘๑/๒๕๖๐ ซึ่งมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในเรื่องโรงแต่งแร่ แต่ในอนุบัญญัติแนวทางปฏิบัติแนบท้ายทำให้เป็นอำนาจของ จรท. โดยหากคำสั่ง กพร. ถูกต้องแล้ว ก็ไม่ควรออกแนบท้ายให้ขัดกัน</p> <p>๒. เห็นด้วยในการลดขั้นตอนการผ่านความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดในการส่งเรื่องให้สรช. โดยต้องผ่านความเห็นผู้ว่าราชการจังหวัด</p>
<p><u>อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ประกาศ ออก. เรื่อง กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอ 	<p>๑. ขั้นตอนที่ยื่นคำขอ เอกสารการอนุญาตเกี่ยวกับหน่วยงานอื่น ไม่สามารถนำมาให้ได้</p> <p>๒. ผู้ประกอบการได้ยื่นคำขอทั่วไปและขอใบรับรองจากเจ้าหน้าที่ว่ามีการยื่นคำขอ จึงนำเอกสารดังกล่าวไปยื่นคำขอในการขอเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ แต่ผู้ประกอบการขอใบอนุญาตทั้งมูลดินทรายจึงขอสอบถามว่าตั้งโรงไม่ได้หรือไม่ จึงอยากขอให้เพิ่มหลักเกณฑ์ในเรื่องของใบอนุญาตมูลดินทรายว่าจะสามารถก่อสร้างหรือตั้งอุปกรณ์ในพื้นที่ใดได้บ้าง</p>

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
<p>และการออกใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม พ.ศ. ๒๕๖๐</p> <ul style="list-style-type: none">ประกาศ กพร. เรื่อง การดำเนินการ เกี่ยวกับการขอและการออก ใบอนุญาตแต่งแร่และใบอนุญาต ประกอบโลหกรรม พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	
๑๑๙	ข้อมูลตำแหน่งหมุดประทานบัตรของ กพร. และของกรมป่าไม้ หรือของกรมที่ดินไม่ตรงกัน เห็นควรให้มีการบูรณาการระบบ ฐานข้อมูลของส่วนราชการให้สอดคล้องกันในช่วงที่มีการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีการรังวัด
๑๒๑	กรณีการรังวัดอยากให้เพิ่ม “ให้ผู้ประกอบการแจ้งเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปรังวัด” เพื่อเป็นการยืนยันว่ามีการปักหมุด ใหม่จริง
๑๒๔	ขอให้จัดทำแบล็กลิสต์รายชื่อผู้ประกอบการ
๑๓๑	ให้เพิ่มคำนิยาม ผู้มีหน้าที่ในการชำระค่าภาคหลวง โดยเพิ่ม “ผู้ส่งออกแร่ออกนอกราชอาณาจักร”
๑๓๒	<p>ประเด็น เรื่องการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ สำหรับแร่ที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร</p> <p>ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้จัดเก็บในอัตราร้อยละ ๗ ของราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศ ปัญหาในทางปฏิบัติกรณีนี้เหมือง ได้ขายแร่ให้กับผู้ซื้อในราชอาณาจักร แต่ต่อมาแร่ที่ผู้ซื้อได้ซื้อแร่เพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้ ผู้ถือประทานบัตรเป็นผู้ชำระค่าภาคหลวงก่อนนำแร่ออกนอกเขตเหมืองแร่ ซึ่งประเด็นนี้หากต่อมาแร่ที่ผู้ซื้อได้ส่งออกนอก ราชอาณาจักรโดยผู้ซื้อ แต่ต้องมาเก็บค่าภาคหลวงเพิ่มจากผู้ถือประทานบัตรจึงไม่น่าจะเกิดความเป็นธรรม</p>
<p><u>อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง</u></p> <ul style="list-style-type: none">ประกาศ อก. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ จัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ การกำหนด ราคาตลาดแร่ การตรวจสอบ	อนุบัญญัติและแนวปฏิบัติที่ออกมาในเรื่องค่าภาคหลวงแร่ไม่สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน เช่น แร่เฟลสปาร์ เป็นต้น อยากให้มี การอัปเดตให้ทันสมัยมากขึ้น

มาตรา/อนุบัญญัติ	ประเด็น
การชำระค่าภาคหลวงแร่ และ การประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ● กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตรา ค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑	
๑๓๖	๑. เงินบำรุงพิเศษ ร้อยละ ๕ ที่ลงไปท้องถิ่น อยากทราบว่าท้องถิ่นได้นำไปดำเนินการอย่างไร เนื่องจากไม่สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้งานได้ ๒. มาตรา ๑๓๖ วรรคแรก กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องเสียเงินบำรุงพิเศษ แต่ไม่ได้กำหนดให้ผู้ครอบครองแร่ต้องเสียด้วย จึงเห็นควรเพิ่ม “ผู้ครอบครองแร่” เป็นผู้มีหน้าที่ชำระเงินบำรุงพิเศษ ซึ่งเป็นช่องว่างที่อาจทำให้รัฐเสียประโยชน์